

V. ULUSAL DENİZ KAPLUMBAĞALARI SEMPOZYUMU

Sempozyum Programı ve Özetler Kitabı

Orman, Su Varsa Hayat Var

2017 Yılı Dalaman Kumsalında Deniz Kaplumbağası Populasyon İzleme Çalışmaları

Yusuf Katılmış^{1,2}, Musa Azmaz³, Eyup Başkale^{1,2}, Doğan Sözbilen^{2,3}, Yakup Kaska^{1,2}

¹ Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, DENİZLİ

² Deniz Kaplumbağaları Araştırma, Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi (DEKAMER)

³ Pamukkale Üniversitesi, Acıpayam Meslek Yüksekokulu, Veterinerlik Bölümü, DENİZLİ

Dalaman-Sarıgerme kumsalında deniz kaplumbağası (*Caretta caretta*) populasyonunun araştırılması, izlenmesi ve korunması 2017 yaz sezonunda gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar kapsamında deniz kaplumbağa yuvalarının tamamı iribaş deniz kaplumbağasına (*C. caretta*) ait olup toplam 197 adet anaç çıkışı saptanmıştır. Bu çıkışlardan 66'sı (%33,5) yuva, 131'i (%66,5) ise yuvasız çıkış (iz) olarak sonuçlanmıştır. Yuvalı ergin çıkışlarının GPS kayıtları alınarak denizden uzaklıkları ölçülmüş ve kaydedilmiştir. Yuvaların 51 (%77,3)'inde yavru çıkışı gerçekleşmiş, 15' yuva (%22,7) ise tam predasyona uğramıştır. Yuvalara bırakılan 5055 yumurtadan 3345 yavru çıkmış ve bunlardan denize ulaşan yavru sayısı 3282 olarak belirlenmiştir. Yavru çıkışı olmayan yumurtaların 196'sı döllenmemiş, 242'si embriyo ölümü ile sonuçlanmış ve 1272'si ise tilki predasyonuna uğramıştır. Bu yıl kaydedilen yuva sayısı önceki yıllara ait verilerle kıyasladığı zaman ortalama değer (ortalama yuva sayısı: 77,8) altında kalmıştır. Kumsalın bir kısmında yer alan büyük otellerin ışıklandırması ve turizm faaliyetleri (su sporları vb.), balıkçılık faaliyetleri ve yine kumsalın bir kısmında yuvalamaya engel olan büyük taşlıkların olması gibi etkenler sonucunda her yıl yuva sayısında dalgalanmalar olsa da genel bir azalma olduğu görülmektedir. Kumsalda bu yıl yeni gözlemlenen turistik işletmeler ise gelecekte deniz kaplumbağası populasyonunu daha da azaltma yönünde etki edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Caretta caretta*, Dalaman, Sarıgerme, Populasyon.